

אע"פ שהפסוק מעיד על זה שיש בו סודות גדולים **חִבְרֵיִיא כְּלָהוּ לָא בְּעוּ לְגַלְאָהּ**. החברים כולם לא רוצים לגלות סוד זה לפי שבפסוק זה תלוי סוד הגאולה שהוא לאחר שיעברו יותר מחמש מאות שנה מהאלף השישי ובגלל שלא יתיאשו מהגאולה לא רצו החכמים לגלותו אמנם אנחנו כבר קרובים מאוד מאוד לגאולה ולביאת המשיח
בב"א (רמ"ק)•

צדיק כתמר יפרח נאמר על גלות בבל שארכה שבעים שנה

אַבְל אני יפרש את הפסוק שמש"כ **צִדִּיק כִּתְמָר יִפְרַח, עַל גְּלוּתָא דְּבַבְל אֶתְמָר**, שפסוק זה נאמר על גלות בבל **דְּהָא לָא תִּבְתַּ שְׂכִינְתָא לְאַתְרָהּ**, דהרי לא שבה השכינה למקומה להתיחד עם ז"א **אַלְא בְּסוּף שְׁבַעִין שְׁנִין**. אלא בסוף שבעים שנה של גלות בבל **הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב בְּפִסּוּק (יִרְמִיָּה כט) כִּי לְפִי מְלֹאת לְבַבְל שְׁבַעִים שָׁנָה אֶפְקוֹד אֶתְכֶם**. דהיינו שלאחר שבעים שנה אפקוד ואגאל אתכם מהגלות עם השכינה שגלתה עימכם **וְדָא הוּא** וזהו פירוש הפסוק **צִדִּיק כִּתְמָר יִפְרַח, שְׁפִירוּשׁוּ דְּסֻלִּיק דְּכֵר וְנִוְקָפָא לְשְׁבַעִין שְׁנִין**. שעולים להתייחד הזכר שהוא ז"א עם הנקבה שהיא השכינה וזהו לאחר שבעים שנה של גלות בבל (רמ"ק) ומש"כ בפסוק **צִדִּיק: פִּירוּשׁוּ דָּא קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא**, שזה הקב"ה דהיינו ז"א הנקרא צדיק **הָדָא הוּא דְּכְתִיב, וְזֶה הַפִּירוּשׁ שֶׁל מָה שְׁכָתוּב בְּפִסּוּק (תְּהִלִּים יא) כִּי צִדִּיק יִי צְדָקוֹת אֹהֵב**. דהיינו שז"א הנקרא צדיק הוא אוהב את הצדקות שהם אמא והשכינה (רמ"ק) **וְכְתִיב, וְכֵן עַל דֶּרֶךְ זֶה**

ביאור הפסוק (שמות ט) **יִי' הַצְּדִיק**. דהיינו ה' הוא ז"א שנקרא צדיק **וְכַתִּיב**,
 וכן על דרך זה ביאור הפסוק (ישעיה ג) **אָמְרוּ צְדִיק פִּי טוֹב**. פירושו שהז"א
 הנקרא צדיק הוא טוב בגלל ספירת החסד שבו (רמ"ק).

מסביר סוד הפסוק כארו בלבנון ישנה

כְּאָרוּ בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגָה, קשה **מִהוּ אָרוֹ**. מי הוא זה שנקרא בשם ארו
דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. ומשיב שזהו הקב"ה הנקרא ארו
וְכַתִּיב, שכך כתוב על הקב"ה בשיר השירים **בַּחֹר פְּאֲרִזִּים**. (ס"א
דִּיתִיב עַל כּוֹרְסֵיָא דִּיעֵקֵב שְׁלִימָא שהוא יושב על כסא יעקב
 בשלמותו דהיינו שזה הדעת שהוא נשמת הז"א והדעת יושב על הכסא של יעקב שהוא
 המרכבה אליו בשלמותו שהוא יעקב כולל את החסדים והגבורות (רמ"ק)) ומש"כ בפסוק
בַּלְבָּנוֹן יִשְׁגָה, פירושו **בַּלְבָּנוֹן וְדָאִי**, שכך ראוי בודאי שהז"א מקבל
 מהחכמה שבכתר הנקרא לבנון (רמ"ק) **וְדָא הוּא עֵדֵן דְּלְעֵילָא**, והחכמה
 שבכתר היא נקראת גן עדן העליון **דִּיעֵלִיָּה פְּתִיב** שעליה כתוב (ישעיה סד) **עֵין**
לֹא רָאִתָּה את מקום החכמה שבכתר (רמ"ק) אלא **אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ** אלא
 אמא בלבד הנקראת אלהים (רמ"ק). **וְהֵאֵי אָרוֹ**, ואותו הארו המוזכר בפסוק
בְּהוּא אַתְרַּעְלָאָה, יִשְׁגָה. פירושו שהוא ז"א שבאותו המקום העליון של
 החכמה שבכתר שם הוא יגדל ויקבל משם את המוחין שלו (ע"פ הרמ"ק).

כמו שהארז מתעכב משעה שהוא עולה וצומח עד שהוא עומד בקיומו כך
תתעכב הגאולה עד ביאת המשיח

וְדָא וזה נאמר **בְּגִלוֹתָא בְּתַרְאָה הוּא כְּהַאי אָרְז**, בגלות האחרונה
שהיא דומה לארז **דְּאֵתְעַכְב לְסִלְקָאָהּ**. שהארז הוא מתעכב לעלות
ולצמוח, וכך תתעכב הגאולה **וּמִשְׁעֵתָא, דְּסִלִּיק עַד דְּקָאִים**
בְּקִיּוּמֵיהּ, וכמו שהארז מתעכב משעה שהוא עולה וצומח עד שהוא עומד בקיומו כך
תתעכב הגאולה עד ביאת המשיח **הוּא יוֹמָא. וְשִׁירוֹתָא דְּיוֹמָא**
אַתְרִינָא, שהוא יום אחד ועוד חצי של היום שלאחריו דהיינו שיום של הקב"ה
הוא אלף שנים ויום וחצי הוא אלף וחמש מאות שנים שתתעכב הגאולה **עַד דְּעָבִיד**
עַל בְּנֵהוּרָא דְּיִמְמָא. והגאולה תתעכב עד שיעשה צל באור היום השני דהיינו
שיעבור עוד קצת זמן מאלף וחמש מאות שנים ואז תהיה הגאולה **וְאָרְז לָא סִלִּיק,**
אָלָא בְּעֵדוּנָא דְּמִיָּא. והארז שהוא ז"א לא עולה אלא ע"י העידון של מי
החכמה **כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר** כמו שנאמר (במדבר כד) **כְּאֲרָזִים עָלֵי מַיִם**.
שארז שהוא הז"א הוא נגדל ע"י מי החכמה שהם החסדים שבו (ע"פ הרמ"ק) **כִּן: הַפִּירוּשׁ**
אָרְז בְּלִבְנוֹן יִשְׁנָה. שפירושו **דְּמִתְמָן נָפִיק מִבּוּעָא וְנִהְרָא**
דְּמִיָּא, שמהלבנון שהוא החכמה יוצא מבוע ונהר של מים שהיא אמא (רמ"ק)
לְאִשְׁקָאָהּ. כדי להשקות ולגדל את הארז **וְאָרְז, דָּא קְדָשָׁא בְּרִיד:**
הוּא, וארז הוא הקב"ה דהיינו הז"א שמתגדל ע"י או"א **דְּכִתִּיב**, שארז נאמר על
ז"א שכתוב בפסוק (שיר השירים ה) **כְּחֹר כְּאֲרָזִים**.

מסביר סוף הפרק שתולים בבית ה' בחצרות אלהינו יפריחו עוד ינובון בשיבה
דשנים ורעננים יהיו להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו

**שְׁתוּלִים בְּבֵית יי', פִּירוּשׁוֹ שׁוּזָה נֹאמֵר לְזִמְנָא דְּמִלְפָּא
מְשִׁיחָא.** [ק"י] בזמנו של מלך המשיח שהז"א יהיה שתול בשכינה

אור הרשב"י

רחוקים מאד מצד הטבע, כהך שאמרו תוציא
הארץ גלסקאות וכלי מלת, ועתידה אשה
שתלד בכל יום, דאע"פ שהראה ר"ג דונמתן
בעוה"ז, היינו לשכך דעת התלמיד לפי שעה
שלא רצה לגלות לו סוד זה, שיהיו כל אלה
אחר תחיה, שאז הטבע הזה ישתנה ויהיה טבע
חדש, וכן הא דארז"ל עתידין אילנות להוציא
פרי בכל יום, וכיוצא בזה, דהן אמת בטבע
הנמצא אתנו בעוה"ז רחוקים הם, הנה בטבע
המתחדש אחר התחיה אינם זרים ורחוקים,
ובודאי יהיה באותו זמן עוד דברים חדשים
אשר אין אתנו יודע מה הם.

ואחר שיהיו ישראל חיים אחר התחיה מספר
שנים רבים אשר לא נדע כמה הם, ורק לו
יתברך ידוע מספר השנים של זמן זה, אז יגיע
זמן אחר חדש יותר מחידוש הזמן ההוא
שלאחר התחיה, והוא כי יהיה ביטול לכל
הגופים שיעור שעה אחת, וזה הביטול הוא
דונמת המיתה, אבל אינו מיתה ח"ו, ואחר
הביטול הזה שיהיה לגופים של בני אדם, יחזרו
כל אותם הגופים להתחדש חידוש נפלא ונורא
מאד, שאין אנתנו יודעים מהותו ועניינו, אפילו
בקצת מן המקצת, והוא עין לא ראתה, וזה
בניין החדש שיהיה לגופים של ישראל יהיה

[ק"י] ובענין מה יהיה כביאת המשיח ובתחיית
המתים עיין בשו"ת רב פעלים חלק א – סוד
ישרים סימן יז וז"ל קודשו אמנם צריך שתדע,
כי מה שקלקל אדה"ר, וכן מה שקלקלו הבאים
אחריו כל א' בפ"ע, אין תיקון שלהם נשלם כולו
קודם ביאת המשיח, אלא ישאר חלקים
ובחינות הרבה שהם נתקנים אחר ביאת
המשיח, מאחר כי אחר ביאת המשיח עדיין
המצות נוהגין כמשפטם בלתי מחסור, וכן יש
ג"כ הקרבת קרבנות הכתובים בתורה, ומוכרח
שלאורך התיקון של הנשמות הם נעשים, וגם
מוכרח שישאר היצה"ר עדיין בעולם, ויש שכר
ועונש, ורק מכה תגבורת הקדושה יהיו כל
ישראל צדיקים ונוצחים את היצה"ר, ולא יבואו
לידי הטא של מזיד אבל מן השוגג א"א שיהיו
נמלטים כולם, וגם בודאי יהיה מומאה וטהרה,
וישארו האומות בעולם, וכל זה יהיה עד זמן
תחיית המתים, אבל אחר תחיית המתים יהיה
קיומם של המצות כפי מה שהיה אדה"ר מקיים
המצות בנ"ע, אם לא היה חוטא בע"ן הדעת,
ויהיה אז לגופים אכילה ושתיה בחומר זך,
שאין בו פסולת, ויתקיימו באותו זמן טובות
הנשגבות ביותר הנזכרים בדברי הנביאים, וגם
אותם דברים הנזכרים בדברי רז"ל, שהם